

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIAME TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. FA-P-34-15-18
Vilnius

Auditas atliktas, vykdamant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-02-12 pavedimą Nr. P-34-15-1

Auditą atliko: vyriausioji valstybinė auditorė
Birutė Žilėnienė (grupės vadovė),
valstybinė auditorė Irma Zamblauskaitė

Auditas pradėtas	2009-02-12
Auditas baigtas	2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimo klaidos	7
1.3. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams	7
1.4. Dėl vienkartinių priemonų skyrimo teisėjams	8
1.5. Dėl teisėjų atlyginimo dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	9
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	9
2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemonų	10
2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams	10
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	11
3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemonų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	11
3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
4. Dėl asignavimų pakeitimo	12
5. Rekomendacijos teismui	13

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko vyriausioji valstybinė auditorė Birutė Žilėnienė (grupės vadovė) ir valstybinė auditorė Irma Zamblauskaitė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – teismas), adresas: Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius. Identifikavimo kodas – 8873396.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkė Zita Smirnovienė, teismo finansininke nuo 2008 m. balandžio 1 d. dirba Laima Urbonienė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiame ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-01-21 įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009-02-12 pavedimas Nr. P-34-15-1.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 6 853 tūkst. Lt (iš jų – 4 798,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 325,0 tūkst. Lt (iš jų 248,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 77,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė dvi programas: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2) ir specialiąją paslaugų teikimo programą (kodas 1.81). Pagal Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaitos duomenimis šioms programoms įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo 6 847,5 tūkst. Lt, panaudojo 6 838,8 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 1.2 programai gauta ir panaudota 6 837,5 tūkst. Lt, o 1.81 programai gauta 10,0 tūkst. Lt, panaudota 1,3 tūkst. Lt. Specialiajai programai nepanaudota 8,7 tūkst. Lt.

Teismas programai „Bylų nagrinėjimas“ vykdyti 2008 metais gavo 4 798,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų asignavimų, iš kurių darbo užmokesčiui panaudojo 4 789,3 tūkst. Lt. Teismas, nepakeitęs asignavimų paskirties ir nesuderinęs su Finansų ministerija, 8,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojo prekėms įsigyti (žr. ataskaitos 4 pastebėjimą). Socialinio draudimo įmokų išlaidoms teismas gavo ir panaudojo 1 486,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Teismas 2008 metais Teisėjų atlyginimų įstatymo⁴ nuostatomis įgyvendinti (teisėjų atlyginimui padidinti, vienkartinėms priemokoms ir socialinio draudimo įmokoms) panaudojo 313,4 tūkst. Lt (iš jų 61,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, 177,5 tūkst. Lt vienkartinėms priemokoms ir 74,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų, arba 11,6 tūkst. Lt mažiau nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

Pagal Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanso duomenimis teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 12,1 tūkst. Lt, debetinis atsiskaitymų už socialinio draudimo įmokas įsiskolinimas –1,8 tūkst. Lt, atsiskaitymų su biudžetu – 2,9 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁵.

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁶ teismui nustatytos dvidešimt keturios teisėjų pareigybės. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos šios pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 278,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 706,0 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

- 1 763,1 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 546,2 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁷);

- 515,8 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui (iš šios sumos – 177,5 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemonėms), 159,8 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iš jų – 55,0 tūkst. Lt nuo vienkartinėms priemonėms apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokestį teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius Teismų tarybos

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶ Lietuvos Respublikos Prezidento 2006-08-25 dekretas Nr. 727 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

nutarimus⁸, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁹ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹⁰ nuostatas teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008-11-15 teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹¹ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo dienos. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl apskaičiuojant teisėjų darbo užmokestį netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹² 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teismo teisėjų darbo užmokesčiui – 1 763,1 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 546,2 tūkst. Lt panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

⁸ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84; 2003-06-06 nutarimas Nr. 113; 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 str. 1 d.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹² Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimo klaidos

Teismo pirmininko darbo užmokesčio 2008 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. A-49 teisėjui nuo gegužės 19 d. iki liepos 3 d. buvo suteiktos kasmetinės atostogos, tačiau birželio mėnesį atostoginių apskaičiuota už vieną dieną daugiau, todėl teisėjui buvo per daug priskaičiuota 392,70 Lt darbo užmokesčio už kasmetines atostogas.

Nustatyta, kad 2008 metais apskaičiuojant teismo pirmininko pavaduotojo darbo užmokestį:

- padarytos skaičiavimo klaidos: birželio mėnesį atostoginių už liepos mėnesį apskaičiuota už vieną dieną atostoginių daugiau (453,60 Lt daugiau); liepos mėn. apskaičiuotas darbo užmokestis (7 422,56 Lt); nors tuo laikotarpiu teismo pirmininko pavaduotojas atostogavo; rugpjūčio mėnesį per mažai apskaičiuota už atostogas (70 Lt);

- nuo 2008-01-10 iki 2008-10-01 darbo užmokesčio apskaičiuota 2 740,5 Lt mažiau, nes buvo taikomas 65 proc. priedas už ištarnautą laiką, nors turėjo būti taikomas 75 proc. priedas (ši klaida ištaisyta spalio mėn.);

- spalio, lapkričio, gruodžio mėnesiais teismo pirmininko 2008 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. P-160 iš darbo užmokesčio išskaičiuota permokėta suma (5 135,66 Lt).

Iš viso 2008 metais teismo pirmininko pavaduotojui buvo per daug apskaičiuota ir išmokėta 2 670,50 Lt (453,6+7 422,56-70-5 135,66).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teismo pirmininko pavaduotojui ir teisėjui buvo per daug apskaičiuota ir iš valstybės biudžeto lėšų išmokėta 3,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio.

1.3. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Vadovaujantis Teismų įstatymo¹³ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse ir kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų. Šių atostogų suteikimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁴ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Teisėjams 2008 m. nesuteiktos papildomos mokamos kasmetinės atostogos už pareigų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis atlikimą.

¹³ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

1.4. Dėl vienkartinių priemonių skyrimo teisėjams

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytų priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal Teisėjų tarybos nutarimu¹⁵ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punktą, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 5 d. įsakyme Nr. P-175 nurodyta, kad vienkartinės priemokos teisėjams skiriamos už 2007 m. gruodžio mėn. – 2008 m. lapkričio mėn., atsižvelgiant į faktiškai dirbtą laiką teisme ir išnagrinėtą bylų skaičių.

Šioms priemokoms teisme panaudota 177,5 tūkst. Lt, o nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms – 55,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Pažymėtina, kad įsakyme nebuvo nurodyta, ar vienkartinės priemokos skirtos už teisėjų viršvalandinį darbą ir darbą poilsio ir švenčių dienomis. Teismo pirmininko aiškinimu, įsakyme nurodytas faktiškai dirbtas laikas, už kurį buvo skirtos vienkartinės priemokos – tai ne tik teisėjų dirbtas laikas teisme tais metais, tačiau ir visas dirbtas laikas po darbo valandų ir nedarbo dienomis.

Auditorių nuomone, atsižvelgiant į Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio ir Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų ir tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkto nuostatas, vienkartinių priemonių skyrimo teisėtumui pagrįsti įsakymuose turėtų būti nurodoma, už kokias vykdytas teisėjų funkcijas yra skiriamos šios priemokos.

Audito metu nustatyta, kad teisme darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbas poilsio ir švenčių dienomis nežymimi. Teismo pirmininko aiškinimu, teisme veikia autorizuoto įėjimo ir stebėjimo sistema, todėl skiriant vienkartinę priemoką už viršvalandinį darbą teisėjams buvo tikrinami praėjusio laikotarpio įrašai ir įsitikinta, kad pagal turėtą elektroninėje laikmenoje informaciją visi teisėjai, kuriems skirta priemoka, dirbo viršvalandinį darbą.

¹⁵ Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

Atkreiptinas dėmesys, kad teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą¹⁶ iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁷ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustatyta, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles. Šio straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Teismas turėtų sukurti viršvalandinio darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tiksliai kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

Teismas informavo Valstybės kontrolę, kad iki Teisėjų taryba patvirtins naują Vienkartinės priemokos išmokėjimo tvarką, teisme rengiamas vidaus dokumentas, kuris nustatys teismo darbuotojų viršvalandinio darbo apskaitos tvarką.

1.5. Dėl teisėjų atlyginimo dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Išskyrus ataskaitos 1.4 punkte nurodytus pastebėjimus dėl vienkartinės priemokų skyrimo, reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos penkiasdešimt penkios valstybės tarnautojų pareigybės, neužimtos septynios pareigybės. Teismas valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui

¹⁶ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija), 98 str. 2 d.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

2008 metais panaudojo 1 913,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų: 194,3 tūkst. Lt priedams, 23,1 tūkst. Lt priemokoms, 242,9 tūkst. Lt vienkartinėms išmokoms ir 592,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁸ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos¹⁹ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²⁰ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. 2008 metais teismo valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai neskirti. Be to, minėtame įstatyme²¹ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą.

Teisme nustatyta atvejų, kai valstybės tarnautojams 2008 metais skirtų priemokų suma viršijo 60 procentų pareiginės algos²², o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma viršijo 70 procentų pareiginės algos²³: teismo pirmininkas 2008 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. P-46 skyrė nuo 2008 m. kovo 3 d. iki kovo 31 d. priemokas teisėjo padėjėjui ir administracijos sekretoriui už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą. Apskaičiuota priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma teisėjo padėjėjui viršijo 292,90 Lt, o teismo administracijos sekretoriui – 1 205,40 Lt.

2008 metais dviems teismo valstybės tarnautojams priemokos ir priedai skirti pažeidžiant Valstybės tarnybos įstatymo 23 straipsnį, nes priemokų ir priedų suma 1,5 tūkst. Lt viršijo 70 procentų pareiginės algos dydį.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Valstybės tarnybos įstatyme²⁴ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka.

¹⁸ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

¹⁹ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

²⁰ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1,2,5 p.

²¹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 26 str. 1 d. 1, 2, 3 p.

²² Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 26 str. 3 d.

²³ Ten pat, 23 str. 2 d.

²⁴ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 27 str. 2 d. 3 p.

2008 metais teismo valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t. y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (aprašo 2 punkte numatytais atvejais).

2008 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“. Teisme 2008 m. gruodžio 22 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. P-184 valstybės tarnautojams paskirtos 136,6 tūkst. Lt vienkartinės piniginės išmokos.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos dvidešimt devynių darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės, neužimta penkiolika pareigybių.

2008 metais teismo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui panaudota 591,2 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 53,4 tūkst. Lt priemokoms, 72,7 tūkst. Lt vienkartinėms ir piniginėms išmokoms ir 183,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁵ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų.

2008 metais teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, skirtos priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priedų ir priemokų reglamentavimas numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo²⁶ 5.2 punkte. Pažymėtina, kad 2008 metais teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, 2008 m. skirtos priemokos neviršijo darbuotojams nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio. Priemokos darbuotojams paskirtos ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²⁶ Ten pat, 5.5 p.

Audito metu nustatyta, kad 2008 m. gruodžio mėnesio vertėjo darbo užmokestis apskaičiuotas už visą mėnesį, nors darbo laiko apskaitos žiniaraštis ir nedarbingumo pažymėjimas rodo, kad šis darbuotojas gruodžio mėnesį dirbo 10 darbo dienų, sirgo 11 darbo dienų. Vertėjui apskaičiuotas 804,57 Lt didesnis darbo užmokestis. Pažymėtina, kad 2009 m. sausio mėnesį klaida ištaisyta ir 804,57 Lt skirtumas išskaičiuotas iš darbuotojo darbo užmokesčio.

Teismas gruodžio mėnesį vienam darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, neteisingai apskaičiavo ir iš 2008 m. biudžeto asignavimų išmokėjo 804,57 Lt didesnę darbo užmokesčių.

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime²⁷ numatyti atvejai, kada galima mokėti vienkartinės pinigines išmokas, skirtas darbuotojams skatinti. Vienkartinės pinigines išmokos neviršijo 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu. 2008 metais teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, po 2008 m. gruodžio 15 d. buvo skirtos ir išmokėtos 41,2 tūkst. Lt vienkartinės pinigines išmokos.

4. Dėl asignavimų pakeitimo

Teismas, nepakeitęs asignavimų paskirties ir nesuderinęs su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 8,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms – prekėms ir paslaugoms įsigyti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁸ patvirtintomis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, teismas galėjo keisti programos sąmatą, pateikęs Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pažymą apie biudžeto asignavimų pakeitimus.

Teismas, nesilaikydamas teisės aktų nuostatų, 8,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo prekėms ir paslaugoms įsigyti.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą²⁹, teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Lietuvos Respublikos

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5.4 p.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 76, 77 p.

²⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

buhalterinės apskaitos įstatymą³⁰ ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³¹, už buhalterinių įrašų teisingumą, už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą atsako įstaigos vyriausiasis buhalteris arba struktūrinio padalinio, tvarkančio apskaitą, vadovas, arba kiti šio įstatymo 10 straipsnyje nurodyti asmenys, tvarkantys apskaitą.

Atkreiptinas dėmesys, kad teismo pirmininkas 2009 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. T-11 įpareigojo už personalo tvarkymą atsakingą darbuotoją pradėti tirti tarnybinį nusižengimą dėl audito metu nustatytų klaidų ir teisės aktų pažeidimų.

5. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių, kad būtų valdoma rizika, susijusi su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.

2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
vyriausioji valstybinė auditorė

Birutė Žilėnienė

³⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 11 str. 1 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20.2 p.